

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Moravce a soudců Viktora Kuči a Mgr. Miroslavy Lanžhotské ve věci žalobkyně [REDACTED], nar. [REDACTED], bytem v [REDACTED], zastoupené Mgr. Petrem Renthem, advokátem se sídlem v Náchodě, Karlovo náměstí 88, proti žalovanému [REDACTED], nar. [REDACTED], hlášenému k trvalému pobytu v [REDACTED], zastoupenému JUDr. Jiřím Slezákem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Ulrichovo náměstí 737, o vypořádání společného jmění manželů, k odvolání žalobkyně i žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Náchodě ze dne 7. října 2016, č. j. 10 C 43/2011-530, ve spojení s opravným usnesením ze dne 9. ledna 2017 č. j. 10 C 43/2011-556, **t a k t o :**

- I. Rozsudek okresního soudu **s e p o t v r z u j e .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud rozsudkem uvedeným v záhlaví vypořádal společné jmění účastníků tak, že žalobkyni přikázal do vlastnictví rodinný dům č. p. [REDACTED] na stavební parcele č. [REDACTED] v obci [REDACTED] a katastrálním území [REDACTED], vybavení rodinného domu č. p. [REDACTED] v [REDACTED] a peněžní hotovost 88.464,19 Kč odpovídající zůstatku na účtu č. [REDACTED] ke dni

právní moci rozsudku o rozvodu manželství účastníků. Žalovanému přikázal do vlastnictví spoluvlastnický podíl ve výši jedné ideální poloviny k domům č. [redacted] a č. p. [redacted] s jednou polovinou stavebních parcel č. [redacted] a [redacted] v obci a katastrálním území [redacted], obchodní podíl ve společnosti s ručením omezením [redacted] se sídlem v [redacted], IČ [redacted], částku 7.042,35 Kč, odpovídající zůstatku na účtu č. [redacted] ke dni právní moci rozsudku o rozvodu manželství účastníků s povinností vyplatit žalobkyni vypořádací podíl 1.252.556 Kč do tří měsíců od právní moci rozsudku (výroky I a III). Úvěr u [redacted] poskytnutý ze smlouvy o úvěru č. [redacted] přikázal zaplatit žalobkyni (výrok II). Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV). Každému z účastníků uložil zaplatit České republice po 9.426 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku na účet Okresního soudu v Náchodě (výrok V). Usnesením opravil výrok I rozsudku tak, že na místo nesprávného data zániku manželství účastníků 6. září 2010 ve výroku I je správné datum 15. září 2010 (výrok I). Výrokem II opravného usnesení rovněž opravil datum zániku manželství účastníků na straně pět a na straně sedm odůvodnění rozsudku.

Okresní soud vypořádal společné jmění účastníků, které vzniklo uzavřením jejich manželství dne [redacted] 1995 a zaniklo právní moci rozsudku o rozvodu manželství vyhlášeného Okresním soudem v Náchodě dne [redacted] 2010 pod č. j. 5C 114/2009-18, který nabyl právní moci [redacted] 2010. Při způsobu vypořádání se řídil zákonem č. 40/1964 Sb., jak mu ukládala přechodná ustanovení vtělená do § 3028 odst. 2, tzv. nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., účinného od 1. ledna 2014. Na základě dohody účastníků byl do vlastnictví žalobkyně přikázán dům č. p. [redacted] v [redacted] na stavební parcele č. [redacted] která nepatří do společného jmění manželů, a to v ceně zjištěné znalcem 2.200.000 Kč. Dále přikázal do vlastnictví žalobkyně vybavení domu v [redacted] za 80.000 Kč, zůstatek nájemného z domů [redacted] v [redacted] ve výši 88.464 Kč s povinností doplatit hypoteční úvěr u [redacted] 93.952 Kč. Žalovanému byl přikázán obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným [redacted] ve výši 121.584 Kč a zůstatek na účtu u [redacted] ke dni zániku společného jmění 7.042,35 Kč. Jelikož dům v [redacted] nabyla žalobkyně, byla jedna polovina podílu na domech č. p. [redacted] a [redacted] v [redacted] přikázána do vlastnictví žalovaného. Správu, údržbu, pronajímání prostor a běžný provoz těchto nemovitostí zajišťuje výlučně žalovaný. Tím okresní soud nevyhověl požadavku žalobkyně přikázat jednu čtvrtinu těchto nemovitostí do jejího vlastnictví, neboť vztahy mezi účastníky jsou narušeny a vyhověním přání žalobkyně by rozpory přetrvávaly. Založil by se jen základ na nový spor o vypořádání spoluvlastnictví mezi účastníky (§ 1140 odst. 1 o. z.). Soudní judikatura je ustálena v tom, že nikdo nemůže být nucen setrávat v podílovém spoluvlastnictví (R 45/1986 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Otázka, komu podíl přikázat, byla řešena podle objektivních kritérií. Koupě podílů na obou domech byla částečně kryta z úvěru, s jehož získáním pomáhala žalobkyně. Jednání o převodu vlastnictví byla spíše v rukou žalovaného, který z důvodu nedostatku finančních prostředků přizval ke spoluúčasti na koupi svého kamaráda [redacted]. Žalovaný je vlastníkem obchodního podílu ve veřejné obchodní společnosti [redacted] společně se svojí matkou, která byla založena ještě před uzavřením manželství účastníků. Přesto soud prvního stupně uložil žalovanému vyplatit žalobkyni z tohoto podnikání 200.640 Kč, neboť za trvání manželství byl do této obchodní společnosti vložen dům č. p. [redacted] v [redacted], pořízený z prostředků patřících do společného jmění. V případě, že výdělečná činnost jednoho z manželů se za trvání manželství realizuje mimo společné jmění, je namístě tuto výdělečnou činnost zohlednit na základě obdobných principů, jako v případě

podniku podnikatele – fyzické osoby, která podnik nabyla před uzavřením manželství. Základem pro vypořádání je pak navýšení ceny podniku ke dni rozvodu manželství oproti ceně ke dni uzavření manželství. Nemovitá věc se oceňuje v rámci podniku jako věc hromadná, protože podnik je věcí hromadnou. Poněvadž žalovaný nepředložil účetní doklady, které by umožnily ocenit obchodní podíl ve veřejné obchodní společnosti ke dni uzavření manželství, popř. ke dni pořízení nemovitosti a rozkrýt tak strukturu finančních prostředků, ze kterých byly nemovitosti pořízeny, bral okresní soud za výchozí hodnotu čisté obchodní jmění společnosti k roku 2005, což byla nejvzdálenější doba, ke které byly doloženy účetní podklady pro ocenění. Pozemek s domem vložený do veřejné obchodní společnosti jsou věci pořízené z prostředků patřících do společného jmění účastníků a představující vnos do odděleného majetku žalovaného. Jiné peněžní prostředky než z podnikání účastníci neměli. Za takto zjištěného skutkového stavu pokládal soud prvního stupně za přiměřený způsob vypořádání, odpovídající procentuální části hodnoty obchodního podílu žalovaného ke dni rozvodu, procentnímu podílu ceny domu na čistém obchodním jmění společnosti. Činila-li v roce 2005 cena tohoto domu 1.350.000 Kč a čisté obchodní jmění veřejné obchodní společnosti 1.421.000 Kč, tvořila cena nemovitosti 95 % čistého obchodního jmění společnosti. Ke dni rozvodu manželství činila cena domu 860.000 Kč a čisté obchodní jmění společnosti 1.126.790 Kč. Hodnota nemovitosti činila 76 % čistého obchodního jmění společnosti. Obchodní podíl žalovaného ve společnosti ke dni rozvodu byl 528.000 Kč, z níž 76 % představuje 401.280 Kč a tato částka byla vzata jako základ pro vypořádání účastníků. Polovinu uvedené částky je žalovaný povinen vyplatit žalobkyni, neboť obchodní podíl ve veřejné obchodní společnosti není součástí společného jmění a nadále zůstává ve vlastnictví žalovaného. Procentuální část byla stanovena poměrem čistého obchodního jmění veřejné obchodní společnosti k ceně domu, to vše ke dni zániku manželství.

Žalovanému bylo dále uloženo vyplatit žalobkyni 614.066 Kč, představujících zbytek dosud nevyplaceného nájemného z domů č. p. ■ a ■ v ■. Výše této povinnosti byla stanovena jako rozdíl mezi výší jedné poloviny čistého příjmu z pronájmu v letech 2010 – 2016 (jednu polovinu vlastní ■) a částkami, které žalovaný za toto období žalobkyni již vyplatil (504.565 Kč). Jelikož žalovaný do vyplaceného nájmu započítával i podíl na splácení hypotéky ve výši 1.500 Kč měsíčně, zvýšil okresní soud podíl k výplatě o 109.500 Kč (73 měsíců). Žalobci připadl v rámci vypořádání majetek ve výši 2.436.787,60 Kč a žalovaná dostala 1.184.232,10 Kč. Rozdíl ve výši 1.252.556 Kč je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni na úhradu vypořádacího podílu do tří měsíců od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.). Průběh řízení neumožňoval soudu prvního stupně učinit závěr o tom, kdo z účastníků byl ve sporu úspěšný, a proto žádnému z nich nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení (§ 142 o. s. ř.). Náklady státu představuje znalečné, které nebylo kryto zálohami účastníků (§ 148 o. s. ř.).

Žalobkyně vytýkala v odvolání okresnímu soudu, že přikázal žalovanému do vlastnictví celý spoluvlastnický podíl na domech č. ■ a ■ v ■. Zdůraznila, že domy byly koupeny proto, aby účastníkům přinášely zisk. Žalovaný se brání vzniku spoluvlastnictví s žalobkyní proto, že domy jsou na lukrativním místě a přinášejí užitek. Péče žalovaného o obě nemovitosti není podle žalobkyně rozhodujícím kritériem pro způsob vypořádání tohoto majetku. Ona byla v minulosti na mateřské a pečovala o nezletilé děti účastníků ■, narozeného ■ a ■, narozeného ■. Stane-li se

spoluvlastníci alespoň jedné čtvrtiny obou domů, bude jí zajištěn pravidelný a spravedlivý příjem. Nikdo z účastníků nebude poškozen. Navíc se ještě starala o syna žalovaného z prvního manželství žalovaného. Údržbu nezajišťuje jen žalovaný, ale i spoluvlastník [REDACTED]. Další důvod ke zřízení spoluvlastnictví k těmto dvěma domům spatřuje v tom, že žalobkyně má revmatické onemocnění s nejistou prognózou. K tomu soud prvního stupně vůbec nepřihlížel. Ten z účastníků, který získá tyto nemovitosti, bude zvýhodněn, neboť návratnost investic je na tomto lukrativním místě zhruba šest let. Žalovaný je vlastníkem ještě domu č. p. [REDACTED] v [REDACTED], který byl vložen do veřejné obchodní společnosti. Upozornila, že se stavbou domu v [REDACTED], který připadl do jejího vlastnictví, pomáhali účastníkům rodiče žalobkyně. To jim umožnilo ušetřit peníze na nákup obou domů. Zdůraznila, že žalovaný staví dům v [REDACTED] a to jen z peněz, které získal z nájmu, protože jiný příjem nemá. Výše vypořádacího podílu z veřejné obchodní společnosti pak měla být stanovena částkou vyšší, neboť znalec nepřihlédl při ocenění domu č. p. [REDACTED] v [REDACTED] k tomu, že v nedávné době byl tento dům postupně „rekonstruován“ zhruba za 120.000 Kč. Ani stanovení výše nájemného z domu č. p. [REDACTED] a [REDACTED] nebyla vypočtena podle představ žalobkyně. Podle jejího názoru se mělo vycházet jediné z účtů u [REDACTED] a k daňovým přiznáním, kde jsou uváděny výdaje z dalšího podnikání, se nemělo přihlížet. Nájemci v domech si hradí údržbu a další vydání sami. Žalovaný skutečné výdaje nedoložil, za dobu od rozvodu by jí mělo být vyplaceno na nájemném podle jejího výpočtu ještě 797.263 Kč. Vycházela z paušálního zdanění po odpočtu daňové slevy. Navrhla, aby krajský soud změnil rozsudek okresního soudu a do jejího vlastnictví přikázal buď celou jednu polovinu domu č. p. [REDACTED] a [REDACTED] v [REDACTED], nebo pouze jejich jednu ideální čtvrtinu. Žalobkyni nechť je pak určeno, jaký vypořádací podíl má vyplatit žalovanému (nepřesně žalobci).

Žalovaný v odvolání nesouhlasil s výší vypořádacího podílu, který má vyplatit žalobkyni. Není-li obchodní podíl ve veřejné obchodní společnosti, založené 25. listopadu 1999, součástí společného jmění a nepodílela-li se žalobkyně na „investicích“ do domu č. p. [REDACTED] v [REDACTED] v ulici [REDACTED], který je aktivem společnosti (koupen v roce 2005), neměl by z této společnosti být žádný podíl vyplacen. Veřejná obchodní společnost činnost nevyvíjela, dům pronajala, avšak nájemce jej znehodnotil. Žalobkyně ničím neprokázala nárůst hodnoty obchodního podílu v době mezi uzavřením manželství a jeho rozvodem. Výpočet provedený okresním soudem je tak v rovině teoretické. Vypořádací podíl by měl být snížen o 200.640 Kč. Navrhl, aby krajský soud změnil rozsudek okresního soudu tak, že žalovanému bude uloženo vyplatit žalobkyni podíl pouze ve výši 1.051.916 Kč do tří měsíců.

Žalobkyně se ještě vyjádřila k odvolání žalovaného a uvedla, že správné datum založení veřejné obchodní společnosti [REDACTED] je 25. listopad 1993 a nikoliv rok 1999. Dům, který byl vložen do této společnosti, byl koupen 7. října 2002 z rodinných prostředků, které byly získány z pronájmu nemovitostí na náměstí v [REDACTED]. Zdůraznila, že dlužné nájemné dosud žalovaným nevyplacené, se k 30. dubnu 2017 po vyhlášení rozsudku navýšilo o 80.284 Kč. Hypoteční úvěr účastníků činí k 25. dubnu 2017 částku 79.000 Kč. Vypořádací podíl je pak závislý na rozhodnutí o výši obchodního podílu ve veřejné obchodní společnosti a výši dlužného nájemného. Upozornila, že žalovaný „svým chováním dává najevo, že případnému finančnímu vypořádání z domu na náměstí v [REDACTED] nedostojí“. Klade si otázku, zda je žalovaný schopen vzhledem k výši vykazovaných příjmů vůbec výplatu provést. Úvěr od banky by nedostal. Důvod neochoty žalovaného souhlasit se

spoluvlastnictvím je jen ekonomického rázu. Ona má dostatek času věnovat se správě a údržbě nemovitostí, když děti již nejsou malé. Žalovaný zcela pomíjí aktivitu a finanční podíl žalobkyně na pořízení majetku. Bez její finanční pomoci a znalosti problematiky úvěrů by žalovaný nikdy úvěr na koupi domu neobdržel. Vyzvedla opět svoji péči o tři nezletilé děti, dům a zahradu. Žalovaný se doma málo zdržoval. Upozornila, že po vyhlášení rozsudku soudem prvního stupně převedla veřejná obchodní společnost [redacted] kupní smlouvou na [redacted], narozeného [redacted], syna žalovaného, vlastnické právo k domu č. p. [redacted] v [redacted] se stavební parcelou č. [redacted] a zahradou parc. č. [redacted] za 1.700.000 Kč. [redacted] banka poskytla na koupi nemovitosti úvěr 1.600.000 Kč. Poukázala na razantní nárůst ceny, oproti ceně zjištěné znaleckým posudkem.

Krajský soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas a osobami oprávněnými (§ 201, § 204 odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal rozsudek okresního soudu a řízení, které předcházelo jeho vyhlášení při veřejném jednání, a poté dospěl k závěru, že odvolání účastníků nejsou důvodná.

Okresní soud se pečlivě zabýval danou problematikou, měl odpovídajícím způsobem zjištěný skutkový stav věci a ten podřadil pod odpovídající ustanovení hmotného práva. Své závěry perfektně odůvodnil jak po stránce skutkové tak i právní a vyložil, jakými úvahami se řídil. Krajský soud se ztotožňuje s jeho závěry, odkazuje na precizní odůvodnění rozsudku a k odvolacím námitkám dodává následující.

Krajský soud nepochybuje, že oba manželé se o nabytí majetku připadajícího do společného jmění zasloužili stejným dílem. Žalovaný podnikal, žalobkyně se starala o děti a chod rodiny. Později i ona pracovala a nepochybně má zásluhu na koupi obou domů v [redacted] na náměstí. Proto soud prvního stupně při vypořádání správně respektoval zásadu jejich rovných podílů na tomto společném majetku. V soudní praxi existuje zásada, že při vypořádání společného jmění se věci přikazují tomu z účastníků, který je má či naposledy měl v držení. Žalobkyně užívá a chce užívat dům v [redacted], který jí byl přikázán do výlučného vlastnictví. O domy na náměstí se stará již řadu let žalovaný a provozuje v nich svoje podnikatelské aktivity společně s dalším spoluvlastníkem. Okresní soud pak správně tyto nemovitosti rozdělil mezi oba účastníky způsobem ve výroku I rozsudku prezentovaným. Důvody, které by podle žalobkyně měly vést k přikázání těchto nemovitostí i do jejího vlastnictví, nejsou takového rázu, aby bylo možné jejímu požadavku vyhovět. Nezletilé děti účastníků mají zajištěno bydlení v domě v [redacted]. Zdravotní stav žalobkyně nebrání ve výkonu jejího vesměs sedavého zaměstnání v bance. Při rozdělení věcí mezi účastníky, jak správně uzavřel okresní soud, by nastala řada sporů, o čemž svědčí průběh tohoto řízení. Při posuzování účelného využití těchto nemovitostí, sloužících k podnikání, přihlížel okresní soud správně k tomu, že žalovaný v nemovitostech řadu let podniká, udržuje je, opravuje a je schopen se o jejich údržbu nadále starat. Za situace, kdy žalovaný neprojevil vůli setrvat do budoucna s žalobkyní ve spoluvlastnictví ohledně těchto nemovitostí, nezbylo, než je přikázat do vlastnictví žalovaného. Žalobkyni zůstal k dispozici dům v [redacted], který by vzhledem k vlastnictví pozemků pod ním osobami blízkými žalobkyně rovněž nebylo žádoucí dát například do spoluvlastnictví účastníků. Rozdělení domů není možné, čehož si jsou vědomi i sami účastníci, protože slouží jako celek k podnikání a jsou funkčně propojeny. Podle

zásady, že nikdo nemůže být nucen ve spoluvlastnictví setrvat, bylo by jen otázkou času podání žaloby na zrušení spoluvlastnictví proti žalobkyni.

Okresní soud nepochybil ani v otázce oceňování vypořádaného majetku z veřejné obchodní společnosti [REDAKCE] která sice náleží do odděleného vlastnictví podnikajícího žalovaného a nemohla se stát předmětem společného jmění. Z tohoto podnikání je žalovaný povinen nahradit do společného jmění určitý podíl v důsledku koupě domu za trvání manželství. Ze sporu o vypořádání společného jmění však nelze činit vyúčtovací spor, v němž by se dohledávali jednotlivé výnosy a výdaje s jejich účelovým určením zpravidla bez možnosti dospět ke spolehlivým závěrům. Touto zásadou se soud prvního stupně řídil. Ocenění je pak věcí znalce. Zjištění ceny obchodního podílu či podniku je otázkou skutkovou. Nejde o právní posouzení věci. To má pak procesní důsledky. Náhrada běžných udržovacích nákladů, které byly vynaloženy na dům vložený do veřejné obchodní společnosti během nejméně tří let, se jednak nepřiznává a podle závěru znalce dům spíše chátral. Jen z tohoto důvodu nemohla být cena domu a tím i obchodního podílu ve veřejné obchodní společnosti vyšší, jak tvrdí žalobkyně. Navíc dům byl prodán veřejnou obchodní společností již v červenci roku 2016 synu žalovaného a nejedná se o skutečnost, která by nastala až po vyhlášení rozsudku. Není podstatné, že žalobkyně se nepodílela na investicích do domu, náležejícího veřejné obchodní společnosti. Výnos z podnikání stejně jako mzda z pracovního poměru náležející jednomu z manželů je zdrojem společného jmění a není tedy důvod, aby jakýkoli výnos z podnikání manžela (žalovaného) byl vyloučen z režimu společného jmění. Okresní soud z této standardní judikatury vycházel, řídil se jí a vyvodil z ní pro rozhodovanou věc odpovídající závěry. Výhrady žalovaného proti stanovení způsobu výpočtu vypořádacího podílu obchodního podílu žalovaného ve veřejné obchodní společnosti nejsou opodstatněné.

Krajský soud se ztotožňuje i se způsobem, jakým soud prvního stupně stanovil částku odpovídající nájemnému, vyplacenému od rozvodu manželství do vyhlášení rozsudku. Způsob vypořádání nájemného, prezentovaný v odůvodnění rozsudku se liší od způsobu, jak je popsán v odvolání žalobkyně. Soud prvního stupně vychází správně ze skutečného příjmu. Stejně tak by bylo postupováno v případě, že by mezi účastníky neexistoval spor. Pokud by nedošlo k rozvodu manželství, výše nájmu by činila rozdíl mezi příjmy a výdaji. Daň musela být rovněž zaplacená včetně započtení uplatněných odpisů. Není pochyb o tom, že řízení o vypořádání společného jmění manželů je řízením o vypořádání vztahů mezi účastníky (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2009 sp. zn. 22 Cdo 410/2008). Proto odvolací soud není vázán mezemi, ve kterých se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí. Proto není možné, aby rozsudek o vypořádání společného jmění nabyl právní moci jen ohledně některých vypořádávaných položek. To však neznamená, že by soud nebyl vázán žalobním návrhem. Může totiž vypořádat jen ty položky, ohledně kterých účastníci vypořádání navrhli. Z tohoto důvodu se krajský soud zabýval již tím, že nájemné z domů v [REDAKCE] se po vyhlášení rozsudku zvýšilo a že žalovaný nic žalobkyni nevyplatil. Žalovanému nic nebrání, aby dobrovolně požadované plnění žalobkyni zaslal. Přirozené je, se nesoudit. Taková praxe by navíc vedla k neúměrnému prodlužování sporu, protože umožňuje neomezené rozšiřování vypořádávaného majetku, který vlastně již do společného jmění nepatří.

Krajský soud z těchto důvodů rozsudek okresního soudu jako věcně správný potvrdil, když ani ve výrocích o nákladech řízení účastníků a státu neshledal pochybení (§ 219 o. s. ř.).

Krajský soud nakonec rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (§ 224 odst. 1, § 142 odst. 1, § 151 odst. 1 o. s. ř.). Žádnému z účastníků nebylo toto právo přiznáno, protože žalobkyně i žalovaný prohlásili, že se práva na náhradu nákladů odvolacího řízení vzdávají.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání, jestliže závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se krajský soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává do dvou měsíců ode dne doručení rozsudku u Okresního soudu v Náchodě a rozhodoval by o něm Nejvyšší soud České republiky.

V Hradci Králové dne 27. dubna 2017

JUDr. Pavel Moravec v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:

